

2 0 2 1

NOTULEN VERGADERING GEMEENTERAAD UTRECHT

9^e vergadering – 17 juni 2021

Vergadering van de gemeenteraad, gehouden op donderdag 17 juni 2021 te 10.00 uur.

Voorzitter: mevrouw Dijkma, burgemeester.

Aanwezig zijn de leden: El Abassi, Assen, Bakker, Bijsterbosch, De Boer, Bos, Van Corler, Van Dalen, Dekker-Abdulaziz, Dekkers, Deldjou Fard, Van Deún, Van Dun, Gilissen, Heijne, Işik, Van Heuven, Te Hoonte, Kaplan, Kleinrensink, Koning, De Koning, Van der Marel, Meeding, Oosters, De Pagter, Podt, Saiah, Sasbrink, Schers, Schilderman, Schipper, Schreuder, Van Steeg, Streefland-Driesprong, Sturkenboom, Sungur, Virginia, Vonk, Weistra, Wijmenga, Zwanenberg, Van der Zweth en Zwinkels.

Griffier: mevrouw Van Hall.

1. Opening van de vergadering.

De **voorzitter** opent de raadsvergadering en heet alle raadsleden en de mensen die meekijken of meeluisteren van harte welkom bij de raadsvergadering. Zoals bekend vergadert de gemeenteraad binnen de coronamaatregelen.

2. Vaststelling agenda.

De **voorzitter** deelt mee dat bericht van verhindering is ontvangen van de heer Wiegant van de SP.

De agenda wordt zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

3. Ingekomen stukken.

Met betrekking tot de ingekomen stukken wordt zonder stemming besloten overeenkomstig hetgeen daaromtrent is voorgesteld.

4. Bekrachtiging geheimhouding.

De voorzitter stelt voor om, conform artikel 25, lid 3 van de Gemeentewet, de door het college opgelegde geheimhouding van de documenten zoals vermeld in de bij de agenda gevoegde bijlage, te bekrachtigen.

Zonder stemming wordt overeenkomstig het voorstel van de voorzitter besloten.

5. Notulen raadsvergadering, integrale voorbereidende vergadering en de stemraad van 20 mei 2021.

Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

6. Notulen vragen uur van 29 april, 20 mei en 27 mei 2021.

Deze notulen worden zonder stemming ongewijzigd vastgesteld.

7. Algemeen debat Voorjaarsnota 2021 c.a.

De **voorzitter** legt de spreekvolgorde uit: eerst de oppositie, dan de coalitie, om en om, van groot naar klein. De algemene beschouwingen vinden plaats in één termijn. Hierin kan men desgewenst ook moties en amendementen indienen. Deze zullen dan onderwerp van gesprek zijn in achtereenvolgens de commissies van volgende week en de besluitvormende raadsvergadering op 8 juli 2021.

De heer **Gilissen** (VVD) memoreert dat iets meer dan een jaar geleden het coronavirus zich voor het eerst aandiende in Nederland en in Utrecht. Sinds dat moment hebben mensen moeten leren leven met nieuwe, onverwachte en onvoorziene onzekerheden. Nog steeds heeft corona een grote impact op het leven van velen. Tegelijkertijd is hij dankbaar voor iedereen die Utrecht helpt om door deze pandemie heen te komen. Zij zijn de stille helden en zij moeten worden bedankt voor hun inzet en volharding.

De heer Gilissen had graag gewild dat het college andere keuzes had gemaakt. De gebroken beloftes van het college beginnen zich op te stapelen. Hij licht er vandaag drie uit. De belofte van 4.500 woningen per jaar, niet gehaald, het college houdt Rijnburg onterecht af en de propositie voor het Groeifonds zit op een doodlopend spoor. De belofte van meer zeggenschap voor bewoners is eveneens verbroken. Het college kiest uiteindelijk zijn eigen weg. Bewonersparticipatie is in Utrecht ten grave gedragen. Als voorbeeld noemt hij de Maliebaan, de Weertsingel en de Zuidpoort.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) stelt dat de heer Gilissen voorbeelden noemt waar juist vanuit bewoners en ondernemers alternatieve plannen zijn aangedragen, die door het college zijn omgezet in alternatieven. Is de heer Gilissen het met haar eens dat participatie niet hetzelfde is als "iedereen krijgt wat hij wil"?

De heer **Gilissen** (VVD) is het daarmee eens. Maar als een grote meerderheid van de bewoners een goed alternatief op tafel legt, wat even goed of soms zelfs beter scoort dan het plan dat het college voorbereid heeft, waarom zou het college dan alsnog zijn zin doordrukken? Mensen raken het vertrouwen kwijt. Ze vragen zich af wat er nu werkelijk mee wordt gedaan als ze meepraten over een onderwerp.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) is het eens met de VVD dat het duidelijker moet zijn wat er met de inbreng gebeurt, maar wat de heer Gilissen zegt over de Zuidpoort klopt echt niet. Ondernemers hebben daar juist alternatieven aangedragen die in het collegeplan zijn gekomen. Het beeld dat de heer Gilissen hier schetst, is bezijden de waarheid.

De heer **Gilissen** (VVD) zou mevrouw De Boer willen uitnodigen om met de bewoners van de

Maliebaan of Polder Rijnenburg te gaan praten. Zij voelen zich onvoldoende gezien en gehoord door het bestuur. Dat moet echt anders en beter.

De heer **Sungur** (DENK) vindt het een mooi pleidooi van de VVD. De Overvechters hebben sterk geparticipeerd toen het ging over het nieuwe Zandpad. De VVD staat telkens achter het voorstel, terwijl de Overvechters, de politie en het OM zeggen dat dit onveiligheid met zich meebrengt. Hoe rijmt de VVD haar steun voor het nieuwe Zandpad met hun betoog hier over het participeren?

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat de steun van het VVD voor het nieuwe Zandpad niet sterker is geworden de afgelopen periode, omdat het draagvlak in de buurt afbrokkelt. In de debatten is de VVD heel kritisch geweest over het voorkomen van overlast in de buurt. De steun van de VVD voor het Zandpad is allesbehalve zeker. Het zal afhangen van hoe de verschillende stappen worden gezet.

De heer **Sungur** (DENK) ziet dat de VVD het op dit moment nog steunt, terwijl bijna alle hand-havingscapaciteit straks richting het nieuwe Zandpad gaat. De vraag was hoe de VVD haar steun voor het nieuwe Zandpad rijmt met het betoog over het participeren?

De heer **Gilissen** (VVD) is het eens met de heer Sungur dat er gezorgd moet worden voor voldoende handhavingscapaciteit, dat de politie toegerust moet zijn om eventuele effecten en overlast van het Zandpad te kunnen bestrijden. De VVD wil veilige omstandigheden voor de mensen die daar werken. Als niet aan die voorwaarden voldaan wordt, als het niet veilig kan, gebeurt het wat de VVD betreft niet.

De heer **Van Steeg** (CDA) had het idee om een aantal financiële middelen voor het Zandpad op een andere manier te gebruiken. Misschien is de VVD daarin geïnteresseerd?

De heer **Gilissen** (VVD) legt uit dat de VVD zeven jaar geleden het voorstel voor een nieuw Zandpad heeft gesteund onder de voorwaarde dat het veilig kan. Het weghalen van geld gaat daar niet aan bijdragen.

Hij gaat verder met zijn betoog. De derde gebroken belofte van het college is de belofte van de gemeentelijke lasten. De VVD vindt dat het college de rekening eenzijdig bij hardwerkende Utrechters neerlegt. Wat het college niet doet, is kritisch kijken naar bestaande taken. De behoedzaamheid van de begroting wordt losgelaten door verwachte opbrengsten al in te gaan boeken. Niet aanpakken, maar doorschuiven. Zijn vraag aan het college is of er besparingen in beeld gebracht zijn en hoe zijn deze gewogen.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) vindt dat het college nu juist niet de rekening bij het volgende stadsbestuur neerlegt en daar tekorten laat oplopen. Juist om te zorgen dat de structurele begroting blijft sluiten, wordt de OZB verhoogd. Ze wil graag weten welke belofte nu precies wordt verbroken.

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat je eerst kijkt op welke andere structurele uitgaven bespaard kan worden, voordat je de belastingen gaat verhogen. Dat is ook in lijn met wat de ambtelijke taskforce zegt: ga niet bezuinigen op dingen die het economisch herstel zouden kunnen raken. Hij verwacht dat het bestuur andere besparingsmogelijkheden concreet in beeld brengt. Zijn vraag is waarom nu de belastingen verhoogd worden en niet vorig jaar al?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) legt uit dat het nu gebeurt, omdat het Rijk minder geld geeft, terwijl er meer taken komen. Het is dus niet meer mogelijk om met de gemeentebegroting rond te komen.

De heer **Gilissen** (VVD) zegt dat dit een bekend debat is. De VVD vindt nog steeds dat er lokaal de verantwoordelijkheid is om de zaken op orde te krijgen. De VVD zou dit niet willen bereiken door het verhogen van de OZB, maar door besparingen op andere taken.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) wil graag horen welke voorzieningen de VVD wil afschaffen.

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat in kaart is gebracht waar het misschien wat minder kan. Elke tegenbegroting bevat voorstellen daarvoor. Het uitgangspunt is duidelijk volgens de VVD: het economisch herstel moet niet geschaad worden. Het geld moet eerst worden verdiend, voordat je het kunt uitgeven.

De heer **Van Der Zweth** (PvdA) vindt dat de VVD zich er nu wel heel makkelijk vanaf maakt. De tegenbegroting van de VVD bestaat uit het Broersband drie keer verkopen. Welke taken gaat de VVD minder doen om die OZB-verhoging te dekken?

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat het uitgavepatroon moet worden aangepast. Alle organisaties zou eenmalig om een bijdrage gevraagd kunnen worden om de begroting sluitend te krijgen. De kosten van de crisis moeten eerlijker worden verdeeld.

De heer **Van Der Zweth** (PvdA) vraagt de heer Gilissen waar hij deze bijdragen verder vandaan gaat halen. Wordt de armoederegeling weer verlaagd? Wordt de Wmo weer minder toegankelijk? Wordt de bijzondere bijstand ingewikkelder gemaakt?

De heer **Gilissen** (VVD) vindt dat je best een offer kunt vragen van organisaties in de stad, wat niet betekent dat zij komend jaar minder te besteden hebben dan het afgelopen jaar. Door het geld nu bij Utrechtse zelf weg te halen zorgt men ervoor dat het economisch herstel in gevaar gebracht wordt. Hij vindt de OZB-verhoging een uitermate onverstandige maatregel. Hij vraagt het college of mogelijke alternatieven hiervoor überhaupt in beeld zijn geweest.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) vat samen dat de VVD aan de knop van de sociale infrastructuur wil draaien in plaats van aan de belastingknop. Terwijl dit op de korte termijn gunstig zou kunnen lijken, maakt ze zich zorgen over de langetermijneffecten. Betekent dit minder jeugdzorg?

De heer **Gilissen** (VVD) meent dat zijn suggestie geen vermindering tot gevolg hoeft te hebben. Hij ziet nog steeds veel initiatieven in de stad die weinig of geen effect opleveren. Daar moet naar gekeken worden. Er blijft ook geld op de plank liggen wanneer te optimistisch wordt begroot.

Mevrouw **Schilderman** (D66) zou graag concreet van de heer Gilissen willen horen waar de bezuiniging moet landen.

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat Utrecht elk jaar miljoenen overhoudt. Dat laat zien dat te optimistisch begroot wordt. Deels wordt dit veroorzaakt doordat projecten later worden uitgevoerd, maar nog steeds sluit elk jaar met een positief resultaat. Daarom vindt hij het onverantwoord dat de

OZB wordt verhoogd. Hij wil graag van de andere fracties horen hoe zij dit uitleggen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) is blij dat er ook voor ondernemers gewerkt wordt aan een vorm van compensatie. Ze hoort dat de heer Gilissen projecten smaller wil begroten. Maar de VVD wilde juist voorkomen dat er overschrijdingen in projecten komen. Stelt de heer Gilissen echt voor om projecten goedkoper te budgetteren?

De heer **Gilissen** (VVD) zegt dat dat niet zo is. Er is een staand risicomodel, waarin wordt gekeken naar kostenstijgingen bij projecten zelf. Maar dan nog houdt de gemeente jaarlijks heel veel geld over. Vanuit het compensatiepotje voor ondernemers is er geld beschikbaar, maar het is onduidelijk hoe het wordt besteed en het is eenmalig. Daarmee kun je de structurele OZB-verhoging niet compenseren.

Mevrouw **Schilderman** (D66) is het ermee eens dat die compensatie verder uitgewerkt moet worden. Daar hoort ze graag het college over. De heer Gilissen wil niet dat maatregelen de economie raken, maar als je probeert om projecten goedkoper te maken, raakt dat ook de economie en de ondernemers. Hoe ziet de VVD dat?

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat niemand voorstelt om projecten goedkoper te maken. Hij vindt het alleen raar dat, hoewel de gemeente elk jaar geld overhoudt, de belasting toch verhoogd wordt.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) zegt dat de heer Gilissen verwijst naar de tegenbegroting van andere partijen. In de begroting van Student & Starter staat al vier jaar dat zij de OZB wel willen verhogen. Dus zij zijn blij dat het nu gebeurt. Het is geen plezierige reden, maar het is nodig. Ze vindt dat de heer Gilissen een eenzijdig beeld schetst door het alleen maar over de OZB te hebben. Hij kijkt niet naar hoe de waarde van vastgoed stijgt momenteel. Ze sluit zich aan bij de vraag van de PvdA en ChristenUnie: wat gaat de heer Gilissen dan niet doen?

De heer **Gilissen** (VVD) zegt dat gedaan wordt alsof de VVD de hele sociale basisstructuur in Utrecht wil slopen, maar dat is helemaal niet zo. Hij stelt alleen voor om scherp te kijken waar het geld aan wordt uitgegeven en dit aan te passen aan de huidige situatie. Iedereen kan om een bijdrage worden gevraagd, niet alleen de mensen die een woning hebben.

De heer **Schipper** (SP) is het niet eens met de heer Gilissen. Hij doet net alsof het om enorme bedragen gaat bij de OZB, maar voor een gemiddelde woning gaat het over ongeveer € 4 per maand. Voor de villabewoners is het ongeveer € 8 per maand. De OZB is de afgelopen jaren alleen maar verlaagd. Daarom vindt de SP het op dit moment helemaal terecht om daar een kleine bijdrage in te vragen.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) zegt dat de VVD in haar laatste tegenbegroting € 3 miljoen bezuinigde op armoederegelingen. Blijkbaar is de VVD daar inmiddels vanaf gestapt. Ze hoopt dat de VVD ook gaat zien dat de OZB-verhoging eigenlijk een goed en onafwendbaar idee is.

De heer **Gilissen** (VVD) antwoordt dat dit het grote verschil laat zien tussen GroenLinks en de VVD. De VVD investeert in haar tegenbegroting zodat mensen daadwerkelijk aan de slag komen. De mensen komen niet aan het werk als de economie kapot bezuinigd wordt.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) denkt dat er iets misgaat als de VVD nog steeds het idee heeft dat het comfortabel is in de bijstand. Dit college doet heel veel om mensen weer aan het werk te helpen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) wil een fabel de wereld uit helpen. In absolute zin is het gebruikersdeel van de OZB ten opzichte van 2018 gestegen met 217%. Het gaat over honderden euro's.

De heer **Gilissen** (VVD) voegt hieraan toe dat dit niet de enige belasting is die gestegen is. De parkeerbelasting en andere belastingen zijn ook ongelooflijk gestegen. Het college en de coalitie leggen voor een termijn van bijna twintig jaar uitgangspunten en kaders vast in het RSU-mobiliteitsplan. En dat zo kort voor de komende verkiezingen. Het lijkt een paniecreactie om toch nog iets van deze coalitieperiode te willen maken, maar het is niets anders dan pure machtspolitiek. Samen met de grote druk op de agenda van de raad maakt dit goede besluitvorming onmogelijk. Veel belangrijke voorstellen van de coalitie steunen op de kleinst mogelijke meerderheid in deze raad. Hij vraagt waar de beloofde samenwerking en verbinding met de oppositie is.

Een breed gedeelde visie op de groei van de stad is voor het herstel van Utrecht na corona harder nodig dan ooit. Buiten corona woedt de wooncrisis en is er een opgave op het gebied van energie-transitie en het klimaatadaptief maken van de stad. Deze Voorjaarsnota is de laatste kans om op te staan en de hand uit te reiken naar andere fracties. Liever ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald, is zijn boodschap. Alleen ga je harder, maar samen kom je uiteindelijk verder. De VVD kijkt uit naar een uitgestoken hand en is bereid deze aan te nemen.

Als liberaal denkt hij dat er betere tijden aankomen, dat de mensheid corona zal overwinnen en dat Utrecht sterker uit de crisis zal komen, op weg naar 900 jaar Utrecht volgend jaar.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) begint haar bijdrage met de uitspraak dat de afgelopen anderhalf jaar de coronacrisis de samenleving op zijn kop heeft gezet. De zorg draaide overuren, de economie kwam bijna tot stilstand en de overheid zocht tastend haar weg in de nieuwe werkelijkheid. Het begon met een zogenaamde intelligente lockdown en uiteindelijk volgde een volledige sluiting van scholen, horeca, musea, theaters, sportclubs en zelfs een avondklok. Nu gaat de samenleving weer langzaam van het slot. GroenLinks begrijpt het verlangen naar normaal, maar de pauzestand van de afgelopen tijd biedt ook een kans om te reflecteren. Om gezonder en veerkrachtiger uit de crisis te komen zijn drie dingen nodig. Er moet worden geïnvesteerd, er moet voor worden gezorgd dat Utrecht een stad voor iedereen is en blijft door te investeren in groen en duurzaamheid voor een gezonde stad van de toekomst. Er moet worden behouden, er moet worden gekeken wat er tijdens corona juist wel goed ging en dat moet een plek krijgen in het nieuwe anders. En er moet worden geleerd, er moet goed worden gekeken welke lessen getrokken kunnen worden uit de afgelopen periode zodat de grote uitdagingen van deze tijd beter het hoofd geboden kunnen worden.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt wat het denken over hoe dingen anders gedaan moeten worden tot nu toe bij GroenLinks heeft opgeleverd.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat ze daar in de rest van haar verhaal op terugkomt. De verschillen in de samenleving zijn tijdens de coronacrisis groter geworden. Daarom moet worden geïnvesteerd in mensen. Gezondheidsverschillen werden groter. Kwetsbare kinderen liepen extra

onderwijsvertraging op. De zwaarste klappen kwamen terecht bij mensen met lagere inkomens en mensen met weinig of met een praktische opleiding. Niets voor niets zette de raad bestaanszekerheid op 1 tijdens de coronacrisis. Voor GroenLinks blijft dat de komende tijd zo. Het college investeert extra om mensen aan het werk te helpen. Er liggen kansen voor werk en onderwijs, de zorg, de energietransitie en de bouw. Ook ondernemers kregen klappen en hadden regelingen als Tozo en TONK hard nodig om te overleven. Niet alle bedrijven zullen het redden als die ondersteuning wegvalt en zij moeten dus geholpen worden om onnodige faillissementen te voorkomen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) deelt de analyse van GroenLinks dat er grote verschillen zijn geslagen en dat dit de komende jaren problemen gaat geven. Wat wordt volgens GroenLinks gedaan in deze Voorjaarsnota om de problemen die mevrouw De Boer noemt het hoofd te bieden voor de komende jaren?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat er al beleid in gang is gezet, dat wordt voortgezet. Er is extra geld voor bijvoorbeeld de jeugdzorg en het aan het werk helpen van mensen. Er kan altijd meer gedaan worden, maar zij denkt dat goede stappen zijn gezet in deze Voorjaarsnota.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat het budget voor de jeugdzorg van het Rijk komt en dat de budgetten om mensen aan het werk te helpen volgend jaar aflopen, waarschijnlijk wanneer mensen massaal beginnen hun werk te verliezen. Er is budget om schuldhulpverlening beter op te zetten, maar daar werden al bezuinigingen in geboekt. Dus hij stelt nogmaals de vraag aan GroenLinks: wat wordt er in deze Voorjaarsnota gedaan om de komende jaren de problemen die mevrouw De Boer schetst het hoofd te bieden?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat ook het geld dat van het Rijk komt door de gemeente wordt geïnvesteerd. De keuze voor extra investeringen in de jeugdzorg is gemaakt door dit college. Er zijn nu al heel veel mensen hun baan kwijt en daar worden nu stappen in genomen. Ze is het met de heer Van der Zweth eens dat je voor ver in de toekomst meer maatregelen zou kunnen nemen, maar ze denkt dat het goed is om eerst te kijken wat het effect is van wat nu gedaan wordt.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) deelt de zorgen die GroenLinks schetst, maar daarom is de Voorjaarsnota volstrekt onvoldoende, want die doet er niets aan. Hierdoor wordt de opgave de komende maanden heel groot.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) zegt dat het geld voor schuldhulpverlening structureel verhoogd is. In de woningmarkt wordt ook geïnvesteerd, juist voor groepen die moeilijker een betaalbare woning vinden. Zij ziet het wat minder somber in dan de heer Van der Zweth.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt hoe mevrouw De Boer de inzet om mensen aan het werk te krijgen met het extra belasten van ondernemers rijmt?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) denkt dat een deel van de ondernemers dat prima kan. Het geld is juist voor de ondernemers die het nu moeilijk hebben in deze crisis. Dat is gelukkig niet elke ondernemer. Een deel van het geld gaat naar het ondernemingsfonds, dat zij zelf kunnen investeren. Ze denkt dat het goed is om mensen toe te leiden naar de sectoren die mensen nodig hebben, vooral de zorg, het onderwijs en de bouw. Dat heeft niet zo veel te maken met de ondernemers die extra

OZB moeten betalen.

De heer **Gilissen** (VVD) stelt dat het grote nadeel van het OZB-instrument is dat het iedereen raakt. Het raakt alle ondernemers, ook degenen die met moeite hun hoofd boven water kunnen houden. Waarom ontziet GroenLinks de ondernemers niet?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) legt uit dat zowel huiseigenaren als ondernemers die een pand in bezit hebben extra betalen voor de OZB. GroenLinks denkt dat met deze maatregel de lasten goed verdeeld worden. Voor de ondernemers die daardoor in de problemen komen, is er een bijdrage, zodat deze geholpen kunnen worden.

De heer **Van Steeg** (CDA) denkt dat de rekening hoger wordt dan de eventuele bijdrage uit het potje. Hij heeft dezelfde vraag als de PvdA: op welke manier levert deze Voorjaarsnota een ander perspectief na corona in vergelijking met de voorgaande begroting?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat deze Voorjaarsnota veel extra investeringen bevat. Zij denkt dat de stad daarmee uit de crisis kan komen. Ze wil niet bezuinigen, maar blijven investeren om de samenleving op gang te houden.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zegt dat mevrouw De Boer precies verwoordt wat zijn kritiek is op de Voorjaarsnota, namelijk dat er aandacht is om van Utrecht een klimaatadaptieve stad te maken en dat mensen moeten uit de crisis moeten worden gehaald. Daarin gaat ze volledig voorbij aan het feit dat er een klimaatcrisis is en dat geïnvesteerd wordt in het oplossen van die crisis. Het programma Duurzaamheid groeit niet. Bestaanszekerheid voor mensen staat op 1, maar er zijn nog zo veel andere dingen om aan te denken. Wat vindt mevrouw De Boer daarvan?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) vindt het belangrijk dat bestaanszekerheid op 1 staat. Ze vindt het zelf jammer dat het programma Duurzaamheid geen extra geld krijgt. Ze ziet wel dat er op andere manieren geïnvesteerd wordt in een duurzame stad.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zegt dat € 1,6 miljard aan schade door klimaatveranderingen wordt voorspeld tot 2050. Zouden mensen niet samen met het klimaat en de natuur op 1 moeten staan?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) legt uit dat dat precies is wat hier gebeurt. Er wordt voor gekozen om te investeren in sectoren die de klimaatverandering tegengaan en op die manier schep je ook werk voor mensen in die sectoren. Dit neemt niet weg dat ook GroenLinks teleurgesteld is dat er niet meer geld in duurzaamheid en de energietransitie geïnvesteerd wordt.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zegt dat dat hem ook teleurstelt. GroenLinks is de grootste partij in deze raad en werkt niet aan het vergroten van het programma Duurzaamheid. Mevrouw De Boer zegt dat geïnvesteerd wordt in onderwijs, jeugd, zorg en bouw, maar daarmee wordt de klimaatcrisis niet opgelost. Hij hoort haar bijvoorbeeld niet over het feit dat er geïsoleerd moet worden. Hij wil graag horen wat mevrouw De Boer daarvan vindt.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) is het ermee eens dat er geïsoleerd moet worden. In de nieuwbouw

kun je veel doen voor het tegengaan van klimaatverandering. Als huizen circulair gebouwd worden, energieneutraal zijn en veel groen in de omgeving hebben, helpt dat wel degelijk. Het investeren in schone mobiliteit helpt ook hierbij.

Ze vervolgt haar betoog met de culturele sector, die hard getroffen is in de stad. GroenLinks wil er alles aan doen om deze sector te helpen er weer bovenop te komen. GroenLinks is enthousiast over de aandacht voor cultuur en makers in de Voorjaarsnota. Zij is ook blij met de aandacht voor het wegwerken van onderwijsachterstanden en de investeringen in het mbo, waar veel jongeren tegen barrières aanlopen, bijvoorbeeld door stagetekorten. Ze vindt het goed dat er geïnvesteerd wordt in jeugdzorg en jongerenwerk en vraagt om daarbij niet alleen aandacht te hebben voor uitwassen, maar juist ook voor de problemen van stille groepen.

Naast bestaanszekerheid en het verkleinen van ongelijkheid wil GroenLinks investeren in maatregelen die de woningcrisis aanpakken en het klimaatbeleid versterken. Daarom is ze voorstander van de 10-minutenstad, die in de RSU is uitgewerkt. Door minder en andere mobiliteit, standaard aandacht voor groen, voorzieningen in de buurt en het toevoegen van veel woningen rond bestaande en nieuwe OV-knooppunten gaan de transitie naar een duurzame stad en het aanpakken van het woningtekort hand in hand. Er komt de komende periode bijna € 14 miljoen extra voor betaalbare woningen in de stad. Daarmee kan een stap gezet worden, maar er is krachtig beleid nodig om woningen beschikbaar en betaalbaar te houden voor mensen met lage- en middeninkomens en om de enorme macht van beleggers en investeerders aan te pakken. GroenLinks wil dat er de komende periode meer grip komt op de woningmarkt.

In het kader van het klimaatbeleid is GroenLinks enthousiast over de keuze om forst te investeren in groen en meer ruimte te maken voor voetgangers en fietsers. Het college kiest er dus uitdrukkelijk voor om te blijven investeren. GroenLinks ondersteunt die lijn van harte.

De afgelopen jaren kreeg Utrecht er taken bij van het Rijk terwijl de rijksbijdrage juist werd gekort. Daardoor is er nu een structureel geld tekort. Dan moet of worden bezuinigd op belangrijke voorzieningen, zoals bibliotheken, zwembaden en cultuur; of gezorgd worden voor extra inkomsten. Gelukkig blijven de voorzieningen op pijl. Het college kiest ervoor om een extra bijdrage te vragen aan huis- en vastgoedeigenaren via de OZB. Dit levert structureel bijna € 13 miljoen op. Voor de meeste huiseigenaren gaan de kosten met enkele tientjes omhoog. Hoe meer een huis waard is, hoe hoger de stijging. Verhoging van de OZB is daarmee een maatregel waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of mevrouw De Boer het met hem eens is dat ook kritisch gekeken moet worden waarin wordt geïnvesteerd. Vindt ze niet dat iedereen een bijdrage zou moeten leveren aan het herstel van de stad?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat culturele instellingen die een eigen pand hebben ook door de OZB getroffen zullen worden. Daarnaast vindt ze niet dat iedereen evenredig zou moeten investeren. Huiseigenaren hebben hun bezit meer waard zien worden. Ze hebben ook meestal een lagere rente, dus ze hebben de kosten zien dalen. Natuurlijk moet er altijd kritisch gekeken worden of uitgaven die je doet effectief zijn. De afgelopen jaren is de begroting al een aantal keren goed doorgelicht en daarom heeft GroenLinks niet de illusie dat er bezuinigd kan worden zonder dat wezenlijke voorzieningen geraakt worden.

De heer **Gilissen** (VVD) stelt dat Utrecht toch elk jaar geld overhoudt. Hij vraagt waarom de rekening eenzijdig bij ondernemers wordt neergelegd.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks het niet eenzijdig vindt. Ze vinden het evenwichtig. De VVD en GroenLinks gaan het hier niet over eens worden.

Veel mensen willen graag de rust, de sociale cohesie, het thuiswerken en meer tijd in het groen, dingen die ze hebben ervaren tijdens de lockdown, op zijn minst deels behouden. Duidelijk is gebleken hoe belangrijk genoeg groene buitenruimte is. De waardering van groen zal blijven.

Daarom is het belangrijk groen te behouden en uit te breiden. Aan het begin van de coronacrisis werd de lucht opeens gezonder, omdat er zo veel minder gereden werd. Wat GroenLinks betreft wordt de schone lucht behouden door plaats te maken voor voetganger en fiets.

Dan het deel waar de heer Gilissen benieuwd naar was: wat kan geleerd worden van de afgelopen crisis? Helaas zal de coronacrisis niet de laatste uitdaging zijn waar Utrecht mee te maken krijgt. Klimaatverandering bonkt steeds harder op de deur. De biodiversiteit neemt af. Er zullen veranderingen in de rest van de wereld plaats blijven vinden, die hun weerslag hebben op de stad. Gelukkig heeft de gemeente geleerd dat ze zich snel kan aanpassen, dat verandering mogelijk is. Uit de afgelopen periode kan geleerd worden dat om nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden vertrouwen, veerkracht en durf nodig zijn.

Het vertrouwen in de overheid is de afgelopen tijd door onder andere de toeslagenaffaire en de coronamaatregelen verder afgenomen. Het nieuwe anders vraagt om een overheid die eraan werkt om het vertrouwen te herstellen. Vertrouwen herstellen betekent met mensen in gesprek gaan en daadwerkelijk geïnteresseerd zijn in wat ze te vertellen hebben. Dat betekent niet dat je altijd doet wat mensen willen, maar wel dat je duidelijk bent waarom bepaalde keuzes worden gemaakt en wat je gedaan hebt met de ideeën en zorgen die mensen hebben. Het betekent dat je deur altijd open staat en het betekent dat je als overheid soms durft te leunen op de kracht en ideeën van mensen.

De heer **Gilissen** (VVD) zegt dat mevrouw De Boer vooral de verandering bij anderen lijkt te zoeken in plaats van ook kritisch te zijn op de eigen rol. Wat gaat er dan anders worden? En wat is daar de komende weken en maanden van te merken?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) denkt dat er iets te winnen is op participatie. Het gaat nog lang niet overal goed. Er wordt veel met mensen gesproken, via bijvoorbeeld stadsgesprekken, maar dat zou nog meer kunnen. Ook moet duidelijker zijn waarop mensen wel en niet invloed kunnen hebben. Bij voorzieningen die ergens moeten komen, gaat het gesprek vooral over hoe die zo goed mogelijk ingepast kunnen worden. Soms kan er nog nagedacht worden over alternatieven.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt hoe de waarde van vertrouwen hierbij past. De VVD krijgt feedback dat er wel wordt geluisterd, maar dat men niet hoort wat de mensen zeggen.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat dit voor een deel zit in duidelijker aangeven wat men gehoord heeft en wat daar mee gedaan wordt en wat niet, en waarom dan niet. Dat moet echt beter. Er moet ook meer ruimte worden gegeven aan mensen om dingen zelf te doen in plaats van dat het door de overheid gedaan moet worden.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) noemt de Maliebaan, de Croeselaan, speelplaats De Kameleon. Is mevrouw De Boer het niet met hem eens dat geconcludeerd moet worden dat het de afgelopen vier jaar onvoldoende was. De komende vier jaar moet echt richting worden gegeven aan een nieuwe agenda, die ruimte maakt om bewoners een positie te geven om mee te denken over hun stad.

Vraagt dit niet om een grote cultuurverandering, die de komende vier jaar waargemaakt moet worden, omdat het nu niet is gelukt?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) is het niet eens met de heer Van der Zweth dat het nu niet is gelukt. Bij de Maliebaan waren initiatieven van bewoners, maar vervolgens waren de bewoners het allemaal niet met elkaar eens. Het is de kunst om vervolgens als gemeente en als raadsleden al die belangen tegen elkaar af te wegen en dan te laten zien wat er met de ideeën is gedaan. Er moet ruimte worden gegeven aan initiatieven vanuit de stad, maar er moet ook worden gekeken hoe dit binnen de kaders past die de gemeente heeft.

De heer **Sungur** (DENK) stelt dat de Overvechters wel eensgezind waren over het nieuwe Zandpad. Ze werden daarin ondersteund door het OM en de politie. Wat was de afweging van GroenLinks om de Overvechters links te laten liggen?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) legt uit dat dit een voorbeeld is van een voorziening waarvan GroenLinks, en een grote meerderheid in de raad tot nu toe, vindt dat dit ergens in de stad een plek moet krijgen. Dan wordt gekeken met bewoners hoe dit op een zo goed mogelijke manier gedaan kan worden. Daar is in de uitwerking van de plannen, zowel qua veiligheid als qua inrichting, wel degelijk rekening mee gehouden.

De heer **Van Steeg** (CDA) hoorde mevrouw De Boer voorstellen doen ter verbetering van de participatie. Wat is er volgens haar misgegaan in de afgelopen drie jaar, dat nu beter moet?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) denkt dat nog vaker initiatieven vanuit de stad kunnen worden gestimuleerd en opgehaald dan dat nu gebeurt. Er moet ook beter gecommuniceerd worden welke ruimte er is aan de voorkant en vervolgens wat er met de gegeven input is gedaan. Zij vervolgt haar betoog. Als laatste heeft de gemeente het afgelopen jaar kunnen leren dat veerkracht en durf nodig zijn. Daarbij denkt ze meteen aan klimaatverandering. De enorme impact daarvan zien veel mensen nog steeds onvoldoende onder ogen. GroenLinks mist extra investeringen in klimaat en duurzaamheid, maar door deze mee te nemen in andere programma's, zoals mobiliteit en economie, kunnen gelukkig toch stevige stappen worden gezet. GroenLinks is daarnaast blij dat er vanuit het Rijk extra geld is gekomen voor schone lucht. Wat GroenLinks betreft, gaat de gemeente nog harder aan de slag om die nieuwe toekomst, het nieuwe anders, ook op het gebied van een groen milieu en duurzaamheid vorm te geven.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zegt dat mevrouw De Boer het heeft over veerkracht en durf en daarna over klimaatverandering. Hoe trots is zij op het feit dat er nog steeds geen grootschalig energielandschap is in de stad?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) is uiteraard teleurgesteld dat dit er nog niet is. Het lastige is dat je daarvoor afhankelijk bent van initiatiefnemers vanuit de stad. GroenLinks had het liefst al eerder windmolens op Lage Weide neergezet, maar daar was toen geen meerderheid voor. Voor de windmolens in Rijnenburg is tot nu toe wel een meerderheid, zodat die er hopelijk zo snel mogelijk zullen komen.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) stelt dat GroenLinks al zo'n tien jaar in het lokale college

zit en dat er nog steeds geen grootschalig energielandschap is. Wat zegt dit over de veerkracht en de durf van de lokale GroenLinks fractie?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) vindt dat dit niet aan de GroenLinks fractie ligt. Zij heeft keer op keer dit aangewakkerd en gestimuleerd en overal voor gestemd waar duurzame energie zou kunnen komen. Het zegt meer over de durf van de meerderheid in deze raad tot nu toe.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) zegt dat het ook iets zegt over de compromissen die GroenLinks bereid is te sluiten met andere fracties. Ze kunnen de kar trekken, want ze zijn de grootste. Ondertussen is de ambitie om klimaatneutraal te zijn uitgesteld tot 2050. Wat zegt dat over GroenLinks? Hoe serieus neemt GroenLinks het klimaatprobleem?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) antwoordt dat GroenLinks het heel serieus neemt. Maar GroenLinks is ook realistisch. Er moet gekeken worden wat in zo'n korte tijd mogelijk is. Ze zou graag klimaatneutraal willen zijn in 2030, maar zelfs als je de hele raad en alle mensen in de stad hierin mee zou krijgen, is dat gewoon niet haalbaar op zo'n korte termijn.

De heer **Gilissen** (VVD) vat samen dat het dus de schuld is van iedereen behalve GroenLinks zelf. Hij stelt dat in de wijde omgeving van Rijnenburg een grote meerderheid van omwonenden gekant zal zijn tegen de plannen zoals ze nu vorm krijgen. Hoe gaan deze omwonenden bij het vernieuwde GroenLinks hiervoor een luisterend oor vinden?

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) stelt dat ze al een luisterend oor hebben. GroenLinks neemt deel aan alle bijeenkomsten en er wordt wel degelijk iets gedaan met de input die wordt ontvangen. Grootschalige duurzame energieopwekking is een voorziening die de stad niet kan missen, die echt nodig is. Dan moet gekeken worden hoe dit vormgegeven kan worden zodat mensen er zo min mogelijk last en hinder van hebben. Dat is precies wat er in het plan gebeurd is.

De heer **Gilissen** (VVD) zegt dat dit dan een moeilijk gesprek blijft. De bewoners kunnen alleen meepraten over de inpassing zelf. Het energielandschap gaat overlast veroorzaken. Volgens hem gaat er niets veranderen.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) denkt dat dit een voorbeeld is dat laat zien dat er goed geluisterd wordt. Maar dat betekent niet dat mensen vervolgens krijgen wat ze willen. GroenLinks denkt dat ook windmolens nodig zijn om in de buurt te komen van de klimaatdoelen. Het doel wordt niet gehaald met alleen fietspaden en zonnepanelen. Volgens GroenLinks betekent participatie niet dat je altijd je zin krijgt.

Ze hoopt dat de gemeente gaat investeren, behouden en leren, zodat Utrecht een gezonde stad is en blijft voor iedereen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) begint zijn betoog met de uitspraak dat Utrecht beter verdient. De kansenongelijkheid in de stad neemt toe en er gebeurt onvoldoende om het tij te keren. Er zijn grote zorgen bij bewoners. Zij verwachten van de politiek een antwoord hierop. Terug naar het oude normaal is voor veel Utrechters minder hoopgevend. Veel kinderen hebben leervertragingen opgelopen. Veel mensen hebben nog werk, maar vrezen dat ze hun baan gaan verliezen nu de reorganisaties worden aangekondigd. Voor mensen uit de opvang van de Maliebaan betekent terug

naar normaal weer slapen op straat. Dit is dan ook het moment om te kiezen voor een nieuw en beter normaal. Dat vraagt om een overheid die ongelijk durft te investeren voor gelijke kansen. De PvdA heeft de mensen gevraagd wat hun wensen zijn. Door die gesprekken word je met je neus op de feiten gedrukt. Mensen verliezen het vertrouwen in de overheid en ze hebben het gevoel dat wordt beslist over de stad in plaats van met de stad. Dit moet de politiek zich aantrekken. Er moet nu iets veranderen. Stop de verkoop van sociale huurwoningen. Maak gebruik van actief grondbeleid, voorkom speculatie. Stop zakendoen met ontwikkelaars, die de gemeente bespelen over de rug van woningzoekenden.

De heer **Gilissen** (VVD) vindt dat veel van wat de heer Van der Zweth noemt gevolgen zijn van beleid dat door de PvdA in het verleden gesteund is. Zal de PvdA de hand in eigen boezem steken en misschien andere keuzes maken de komende tijd?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) had het over de woningmarkt en de woningnood in de stad. Daarvoor kan niet verwezen worden naar de periode acht jaar geleden. De problemen die er nu zijn, hadden de afgelopen acht jaar voor een groot deel opgelost kunnen worden. Als zes jaar terug de verkoop van sociale huurwoningen was gestopt, had dat nu het verschil gemaakt. Het is te makkelijk dat de VVD verwijst naar meer dan acht jaar geleden. De afgelopen acht jaar heeft de VVD ook vier jaar aan het roer gezeten.

De heer **Gilissen** (VVD) wil het over mobiliteit hebben. De PvdA was er altijd voor om verkeersstromen om te leggen en de stad verder op te knippen. Erkent de heer Van der Zweth dat de verkeersproblemen er mede zijn doordat de PvdA altijd de mobiliteitsplannen heeft ondersteund?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat bewoners voornamelijk bezorgd zijn over verkeersveiligheid. De PvdA, en volgens hem ook de VVD, is al een hele tijd bezig om te kijken hoe dit beter gedaan kan worden in de stad. Het vraagstuk waar de VVD nu over begint is een prima vraagstuk, maar niet wat de PvdA hoorde in de gesprekken met bewoners.

Mensen hebben het over bestaanszekerheid. Je moet een baan hebben om mee te kunnen doen. Er moet meer geld worden besteed aan armen en kinderen die het moeilijk hebben. Deze stad moet streven naar volledige werkgelegenheid. Niemand zou op de voedselbank aangewezen moeten zijn en geen kind zou moeten opgroeien in armoede. Mensen hebben het ook over verbinding. De stad zou minder gesegregeerd moeten worden. Er is tweedeling met een peperduur centrum en buitenwijken.

De gemeente moet hier iets mee en daar heeft het de afgelopen acht jaar stelselmatig aan ontbroken. De woningmarkt is compleet ontspoord en een verdienmodel geworden voor ontwikkelaars en beleggers. Geen woningzoekende komt er nog normaal tussen. Het aantal mensen dat langdurig in de bijstand zit, blijft onverminderd hoog. Utrecht is een van de weinig steden die er niet in is geslaagd om banen te creëren voor die groep. Leervertragingen in het onderwijs zijn toegenomen. Het bereik van de voorschoolse educatie is teruggelopen van bijna 100% naar 68%, met een bezuiniging van het college.

In deze Voorjaarsnota gebeurt er opnieuw te weinig. Het college gaat door op de eerder ingeslagen weg. De taskforce zegt dat er nu meerjarig iets aan deze problemen gedaan moet worden. Het college en ook GroenLinks herhalen de woorden, maar doen er geen euro bij. Het gat tussen wat er op papier staat en wat er gedaan wordt de komende jaren is gigantisch. De afgelopen jaren hadden moeten worden benut om de ontwikkelingen in Utrecht, een stad waar de tweedeling groeit en een

stad die onbetaalbaar wordt, te keren. Dat is niet gedaan en ook in deze Voorjaarsnota ziet hij dat niet.

Mevrouw **Schilderman** (D66) vraagt welke bezuinigingen de heer Van der Zweth bedoelt.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat hij het had over de voorschoolse educatie.

Mevrouw **Schilderman** (D66) meent dat de gemeente dit budget al jarenlang hoog houdt, ook toen hier door het Rijk op werd gekort. Ze deelt dat de coronacrisis hier een deuk in heeft geslagen. Welke inzet had hij graag willen zien, die hij nu niet ziet?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat er werd herverdeeld op de voorschoolse educatie, daar zat een flinke korting bij. Dit is door het college niet volledig gedekt. Daar komt bij dat het bereik is teruggelopen van 95% tot 68%. Een groot deel van de kinderen wordt niet meer bereikt. Deze kinderen moeten worden bereikt om te voorkomen dat ze achterstanden gaan oplopen in het onderwijs.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) zegt dat de reden waarom dit zo gebeurd is vaak besproken is. Utrecht had liever iets anders gewild, maar dit had te maken met dat het feit dat het een wettelijke regeling was voor de harmonisatie bij de Kinderopvang. Nu heeft het te maken met een andere herverdeling en dat is complex. Maar ze deelt niet de mening dat dit door de gemeente verkeerd werd gedaan.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zegt dat er een herverdeling was en dat die niet helemaal gecompenseerd is door dit college. De PvdA vond het cruciaal dat dit wel zou gebeuren. De wethouder antwoordde dat zij niet dacht dat dat nodig was, omdat het met minder zou kunnen.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) beaamt dat dit in de raad is besproken en dat de verdeling anders werd, namelijk via de Kinderopvangtoeslag. Daar is voor gekozen, hoe ingewikkeld dat ook is, omdat dat in de wetgeving stond.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt het nodig dat het volledig wordt gecompenseerd en dat is niet gebeurd.

Landelijk zwaait een rechtsliberaal blok al de scepter. De verzorgingsstaat wordt uitgekleeft en het vertrouwen daalt naar het nulpunt. Voorkomen moet worden dat dat in Utrecht ook gebeurt, dat publieke voorzieningen worden uitgekleeft onder het mom van degelijke financiën.

Utrecht staat op een tweekop: hoe gaat Utrecht veranderen de komende jaren? Er moet gezorgd worden voor gelijke kansen en dat vraagt om ongelijk te investeren voor die gelijke kansen op een beter normaal dat voor iedereen werkt.

Mevrouw **Schilderman** (D66) is blij dat in Utrecht langzaam de lichten weer aan gaan. Utrecht klimt uit een dal geklommen na bijna anderhalf jaar coronacrisis. Gelukkig zijn er al meer dan een half miljoen prikken gezet in de regio. Binnenkort zullen bussen de meest kwetsbare wijken ingaan om te zorgen dat ook mensen daar beschermd worden tegen het virus. D66 juicht dat van harte toe. Nu de gezondheidscrisis minder zal worden, gaat ook de economie weer van het slot. Veel ondernemers kunnen eindelijk weer aan de slag.

De heer **Gilissen** (VVD) meent dat de bussen allang de wijken hadden moeten ingaan. De raad heeft daar enkele weken geleden vragen over gesteld. De vaccinatiebereidheid in sommige wijken is te laag. Utrecht is toch rijkelijk laat met die prikpunten op locatie en die bussen? Deelt mevrouw Schilderman die mening?

Mevrouw **Schilderman** (D66) deelt met de heer Gilissen dat het hele vaccinatiebeleid rijkelijk te laat is. Ze had graag veel eerder vaccinaties gezien. Dat neemt niet weg dat ze alsnog blij is dat er een extra inzet komt, juist op de plekken waar nu duidelijk wordt dat het niet automatisch goedkomt.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of mevrouw Schilderman weet wanneer die bus gaat rijden. Want hij weet het niet.

Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat er op dit moment geen inschattingen zijn. Wellicht kan daar straks op geantwoord worden.

Nu het licht weer aan gaat, wordt duidelijk zichtbaar dat de kansen soms ongelijk verdeeld zijn. Verschillen tussen zij die mee kunnen doen en zij die niet mee kunnen doen zijn groter geworden. Op school, op de arbeidsmarkt en op de woningmarkt zijn de verschillen soms heel erg groot. Dat schept verplichtingen voor de komende tijd. Utrecht is door de moeilijkste periode sinds de Tweede Wereldoorlog gegaan. Het heeft een flinke wissel getrokken op de bewoners in de stad en op de saamhorigheid.

Maar er blijkt ook veel mogelijk te zijn in een korte tijd. Online werk en lesgeven hebben een gigantische boost gekregen. Er zijn prachtige initiatieven ontstaan van ondernemers en maatschappelijke organisaties die elkaar door deze moeilijke periode geholpen hebben. Wat niet gedaan moet worden, is gaan bezuinigen op wat Utrecht zo fijn maakt. Een veilige en sociale stad met toegankelijke voorzieningen en hulp voor kwetsbare Utrechters. D66 kijkt met trots naar de snelheid waarmee de vier coronasteunpakketten van in totaal € 116 miljoen tot stand zijn gekomen en ten uitvoer worden gebracht. Waar andere gemeenten ervoor kiezen om de bibliotheek of het zwembad te sluiten of om te bezuinigen op jeugd of sport, kiest Utrecht voor de toekomst. Dat kan mede door de groei van de stad. D66 wil blijven investeren in een groeiende stad die bereikbaar en groen is.

De heer **Gilissen** (VVD) stelt dat er ook veel gemeenten zijn die geen zwembaden sluiten, maar die ook de lasten niet substantieel verhogen. Hoe rijmt D66 dat?

Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat er vele zaken zijn waar gemeenten in kunnen snijden. Het verschilt per gemeente hoe hard ze geraakt worden door bepaalde maatregelen. Utrecht heeft veel cultuur, evenementen en horeca. Dat zijn de plekken die juist heel hard geraakt zijn. Dat is de reden dat D66 wil investeren. Daarnaast zijn er ook veel gemeenten die minder investeren in groen of werkgelegenheid. D66 vindt het van groot belang dat dat wel gebeurt.

De heer **Gilissen** (VVD) raadt mevrouw Schilderman aan om te gaan kijken in Enschede, waar de OZB niet substantieel wordt verhoogd. Zijn vraag gaat over de ondernemers. Eerst wordt het geld weggehaald bij hen en daarna geeft de gemeente een doekje voor het bloeden voor de mensen die het echt nodig hebben. Wat vindt mevrouw Schilderman daarvan?

Mevrouw **Schilderman** (D66) stelt dat de OZB in Enschede veel hoger was dan in Utrecht. D66 zou ook liever de lasten niet verhogen. Maar als er een moment is om het te doen, dan moet het nu

gedaan worden om te blijven investeren. Utrecht zat onder het gemiddelde qua OZB-tarief. Dat neemt niet weg dat het een maatregel is die je pas neemt als het niet meer anders kan. Zij denkt dat dat nu het geval is.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of dat voor D66 betekent dat dit teruggedraaid of gematigd zal worden als de situatie is verbeterd?

Mevrouw **Schilderman** (D66) is het daar in principe mee eens. Het verhogen van de OZB is hopelijk eenmalig. Het zijn nu bijzondere omstandigheden.

Het gaat D66 juist om bestaanszekerheid, werkgelegenheid en over voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en evenementen. Daarmee wordt geïnvesteerd in het cement van de samenleving.

Door de effecten van corona en de gebrekkige bekostiging vanuit het Rijk is de Voorjaarsnota geen eenvoudige opgave. Met het verhogen van de OZB wordt ook iets van de inwoners gevraagd.

Onderaan de streep komt D66 tot de conclusie dat Utrecht nu op een beslissend punt staat. Juiste politieke keuzes vlak na een crisis bepalen de toekomst en schrijven de historie van Utrecht.

Bezuinigen zou de bijl daarin zetten en zou meer kapotmaken de komende jaren. Daarom kiest D66 toch voor de OZB-verhoging. Ze is wel blij dat er mogelijkheden zijn voor ondernemers die het moeilijk hebben door deze verhoging, zoals het compensatiefonds.

Door de coronamaatregelen was ondersteuning bieden aan mensen die dat nodig hadden ineens veel ingewikkelder. Gelukkig kwamen er creatieve oplossingen hiervoor. Ondanks de geweldige initiatieven zijn de gevolgen van de coronacrisis wel degelijk zichtbaar. De kansengelijkheid wordt kleiner. Dat vraagt om actie. D66 wil dat Utrecht een stad is waar men omkijkt naar elkaar. Voor het centrale aanmeldbeleid van de basisscholen is nu budget vrijgemaakt. D66 zal de komende tijd voorstellen doen om meer zicht te krijgen op de nieuwe armen, ontleding, laaggeletterdheid en het tegengaan van gezondheidsverschillen.

Ondanks de coronacrisis is het Utrecht gelukt om te blijven bouwen en door te gaan. Maar nu moet de gemeente met volle kracht vooruit. Er wordt al een tijd gepraat over waar en hoe dit te doen.

Hopelijk komt de raad er de komende week uit met de Ruimtelijke Strategie. Wat D66 betreft wordt die dan zo snel mogelijk uitgevoerd. Ze wil graag bevestiging vanuit het college dat het investeringen hierin nog steeds als een echte topprioriteit ziet.

De stad groeit. De stad is vele talenten rijk en steeds meer nieuwe Utrechters komen naar Utrecht om zichzelf te ontwikkelen. Voor D66 is het van groot belang dat deze mensen kunnen wonen zoals zij willen. Ook de mensen die hier zijn komen wonen zijn de Utrechtse buitenruimte meer gaan waarderen. D66 zal werken aan meer voorstellen op dit gebied, omdat buiten kunnen zijn voor iedereen van groot belang is.

Het blijft ook van belang om de inwoners te steunen in hun inzet voor de openbare ruimte, maar ook in de inzet voor bijvoorbeeld de verduurzaming. Welke keuzes kunnen zij maken? En hoe zorgt de gemeente dat dat zo makkelijk mogelijk gaat? Zo is er een grote inzet nodig is om geothermie te realiseren. D66 maakt zich zorgen dat hier nog te weinig aandacht voor is, dit terwijl de systeemomslag om hele grote stappen vraagt.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) herinnert zich de Tweede Kamercampagne waarin D66 Sigrid Kaag profileerde als een klimaatactivist. Nu wijdt D66 niet veel meer woorden aan de klimaatcrisis dan geothermie en zon op daken. Wat zijn de plannen van D66 om de klimaatcrisis te bestrijden?

Mevrouw **Schilderman** (D66) denkt dat er meerdere zaken zijn. Vergroening is een belangrijke stap om de gedeeltelijk onvermijdelijke gevolgen van klimaatverandering tegen te gaan. Het gaat deels om omgaan met de gevolgen, maar het gaat deels ook om voorkomen. Wat D66 betreft kan de inzet voor zon op daken nog veel groter, wordt heel snel werk gemaakt van het energielandschap en moet meer gewerkt worden aan geothermie. De omslag in warmte moet gebeuren en dat staat nog niet altijd even goed op het netvlies.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) stelt dat ook D66 de deadline voor klimaatneutraal laat verwateren tot 2050. En dat terwijl D66 zogenaamd een klimaatpartij is. D66 kwam als eerste met het idee om niet in te zetten op elf windmolens, maar op acht. En ondertussen worden het er maar drie in Rijnenburg. In hoeverre durft D66 zich nog een klimaatpartij te noemen?

Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat de drie windmolens niet de wens van D66 waren. Ze wil het maximale halen wat daar past binnen de kaders die zijn vastgesteld, maar ze ziet ook dat er een spanning is. Er zijn ook andere ambities. D66 heeft ook de ambitie om sport te realiseren en vindt het van groot belang dat het energielandschap zo wordt ingepast dat het past bij de mensen die daar omheen wonen.

De heer **Van Heuven** (Partij voor de Dieren) vraagt of D66 het idee zou steunen om wel in 2030 klimaatneutraal te zijn en daar de ambitie aan te koppelen om veel groene werkgelegenheid te creëren?

Mevrouw **Schilderman** (D66) antwoordt dat D66 zich zeker inzet voor veel groene werkgelegenheid. Dat combineert twee van de grote opgaven die er op dit moment zijn: mensen die door corona hun baan zijn kwijtgeraakt of nog kwijtraken en de opgave op het gebied van klimaat. D66 vindt dat er nu snelle stappen gezet moeten worden met dingen die al meteen voor besparing zorgen. Er moet begonnen worden met haalbare projecten. Daar sluit de inzet van dit college bij aan.

Ondanks de steunpakketten die uit het Rijk kwamen, zijn er ondernemers die in de problemen raakten. Voor veel mensen zal de zwaarste tijd nog komen als die steunpakketten worden afgebouwd. Via de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Utrecht blijft de gemeente ondernemers bijstaan die dat nodig hebben. De economische cijfers geven hoop. D66 ziet graag dat de economische impuls breder over de stad uitgerold wordt met betrokkenheid van winkelverenigingen ook buiten het centrum. Want ook daar zit belangrijke werkgelegenheid. De komende tijd moet de gemeente zich op alle manieren inzetten voor werk, voor mensen die al aan de zijkant stonden en mensen die daar helaas zijn bijgekomen. Er wordt ingezet op stages, op mensen die net beginnen op de arbeidsmarkt, op omscholing richting nieuw werk en op banen van de toekomst, in de groene economie, in onderwijs en in zorg.

Iedereen heeft keihard gewerkt om Utrecht door de crisis heen te loodsen en D66 spreekt daar haar dank en bewondering voor uit.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) heeft een punt van orde. Hij constateert dat er een aantal keer van verkeerde partijen spreektijd is gebruikt door andere partijen. Hij neemt aan dat dit gecorrigeerd wordt.

De **voorzitter** antwoordt dat de griffier laat weten dat dat al gebeurd is.

Hierop wordt de vergadering enkele minuten geschorst.

Na hervatting van de vergadering meldt de **voorzitter** dat een aantal woordvoerders inmiddels geen spreektijd meer heeft. Zij stelt voor om hun nog twee interrupties toe te staan, onder de voorwaarde dat het korte interrupties zijn, en constateert dat de raad het daarmee eens is.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt, nu Utrecht langzaam weer perspectief krijgt op een stad zonder beperkingen, het goed om stil te staan bij de vraag hoe de stad sterker uit deze moeilijke periode kan komen. De CDA-fractie staat voor een toekomstgerichte stad op mensenmaat, waar inwoners verantwoordelijkheid nemen voor hun omgeving, de eigen wijk en buurt. Basisvoorwaarde voor een goed functionerende gemeente is dat zij haar eigen beleid op orde heeft. Dat is in deze Voorjaarsnota minder het geval. De afgelopen periode heeft gezorgd voor extra uitdagingen en uitgaven en dat zal ook de komende tijd zo zijn. Corona moet echter niet als excuus worden gebruikt om moeilijke keuzes uit de weg te gaan. De verhoging van de lasten voor de inwoners is buitengewoon pijnlijk. De CDA-fractie heeft voorstellen gedaan om de lasten van de crisis eerlijker te verdelen. Het college moet ook keuzes maken en snijden in eigen beleid, maar dit wordt helaas doorgeschoven naar de volgende coalitie.

De CDA-fractie wil dat keuzes worden gemaakt die de samenleving echt ten goede komen. Zij heeft de afgelopen jaren gepleit voor meer betrokkenheid van burgers bij besluitvorming, investeren in verenigingen en schone en leefbare buurten, met een betrouwbare overheid die zorgt voor een goede basis op het gebied van regelgeving, financiën en zekerheid. Op de laatste twee onderwerpen schiet de Voorjaarsnota tekort. De financiën staan in het rood en er zijn veiligheidsuitdagingen die minder zichtbaar zijn, maar vragen om duidelijke grenzen van de overheid.

De CDA-fractie vindt dat op een aantal vlakken minder moet worden uitgegeven, ook omdat de gemeente te veel hooi op haar vork neemt. Er worden veel kostbare plannen gemaakt, terwijl projecten uit de tijd lopen en te duur worden, zoals de NRU. De CDA-fractie roept op om duidelijke en haalbare keuzes te maken richting de samenwerkende partijen, Rijk en provincie, maar ook richting de eigen mensen in het stadsbestuur.

De CDA-fractie zal de komende tijd voorstellen doen om de samenleving te versterken, bijvoorbeeld op het gebied van burgerschap, communicatie richting inwoners, winkelgebieden in de buurt, een aantrekkelijke openbare ruimte en sport in de wijk. Ook zal zij voorstellen doen die de basis van financiën en veiligheid op orde brengen en waarmee wordt geïnvesteerd in de toekomst van Utrecht.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) is naar aanleiding van een vraag van een medewerker van het stadhuis op zoek gegaan naar de Belg Paul Verhaeghe. Hij heeft een essay geschreven met de titel "Houd afstand, raak me aan". Het gaat over de vraag hoe de huidige crisis kan worden aangegrepen om andere keuzes te maken. Door de reislustigheid en de wereldwijde economie heeft het coronavirus zich over de hele wereld kunnen verspreiden. Het ligt in de aard van de mens om samen te leven, te werken en elkaars nabijheid te zoeken. Tijdens de coronacrisis werd de samenleving weer een echte samenleving, met initiatieven als Serve the City, Home-Start en FC Utrecht helpt vanuit het hart. Mensen leerden hun burens kennen, deden boodschappen voor elkaar en zagen het belang in van opvoeding, onderwijs, zorg en nabijheid. Je zou kunnen zeggen dat de mens zo autonoom is geworden dat hij de verbinding met de ander is kwijtgeraakt. Gelukkig zie je steeds vaker dat mensen daar afstand van nemen.

De ChristenUnie-fractie vraagt zich af of je terug moet willen naar hoe het was. Focus op economische groei biedt geen redding, maar leidt mogelijk juist eerder tot een ecologische ondergang. Er is een wegwerpmaatschappij, waarin mensen blijven consumeren. De belangrijkste ziekteverspreider is misschien wel de smartphone, die de tegenstellingen groter maakt met overtuigingen die de mens echt ziek maken.

De ChristenUnie-fractie ziet de mens als sociaal wezen met als opdracht om het samen te doen. Mensen moeten zich verantwoordelijk voelen voor hun stad. Het is goed dat de coaches voor de schone stad structureel worden gefinancierd. Er moet aandacht zijn voor eenzaamheid, voor wie je van betekenis kunt zijn. Initiatieven als Handje Helpen en EET met je hart maken de stad mooier en barmhartiger.

De heer **Van Steeg** (CDA) vraagt mevrouw Streefland op welke punten deze Voorjaarsnota het beleid na de coronacrisis verandert.

Mevrouw **Streefland** (ChristenUnie) vindt het belangrijk dat niet wordt bezuinigd op de sociale infrastructuur, ook op de langere termijn.

De ChristenUnie-fractie vindt het voorts van belang om te investeren in de vroege kindertijd.

Kinderen moeten kunnen opgroeien in een rustige omgeving, waar zij zich op een normale manier kunnen ontwikkelen, waar de kansen gelijk zijn. Dat is ook economisch gunstig, want het levert minder problemen en dus kosten op voor de maatschappij.

Ook op het gebied van veiligheid ligt een gezamenlijke opdracht: het niet alleen aan de politie of boa overlaten, niet weggijken of normaliseren. De ChristenUnie-fractie is blij met het extra geld dat hiervoor komt. Voorts vindt de ChristenUnie-fractie het belangrijk dat iedereen gevaccineerd wordt, om zo het virus onder controle te houden. De ChristenUnie-fractie steunt de ozb-verhoging, zodat de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen.

De ChristenUnie-fractie vindt het voorts goed dat er een stem wordt gegeven aan mensen die die nu niet hebben: mensen met schulden, daklozen, mensen die in de mensenhandel zitten, staatlozen. Bij de laatste groep pakt het college door om hun letterlijk een stem te geven.

De ChristenUnie-fractie vindt meer tijd voor rust en bezinning essentieel om veerkrachtig uit de crisis te kunnen komen. Twee weken geleden concludeerde het CNV dat een op de vijf werkenden tegen een burn-out aan zit. In de tips die VWS geeft om gezond te blijven, staat niet "heb je stress, neem een rustdag". De zondag is daar heel geschikt voor. Ook samen sporten is belangrijk en daarin wordt gelukkig goed geïnvesteerd. Voorts is de ontwikkeling van natuur en groen hard nodig en moet de lokale ondernemer gesteund worden. Ook tijd doorbrengen met het gezin is belangrijk. Zo kan de maatschappij tot rust komen. In Prediker staat immers: beter is één hand gevuld met rust dan beide vuisten vol gezwog en najagen van de wind.

De heer **Van Heuven** (PvdD) begint met een aantal recente krantenkoppen: "Alle remmen gaan los en de economie gaat fors groeien", "Van virusangst naar festivalkoorts", "Hier vier je de summer of love" en "Ruim 500.000 mensen wilden een kaartje voor een café-experiment en slechts 3.000 is het gelukt". Het virus is nog niet weg, maar hopelijk is het einde van de coronacrisis in zicht. Midden in de crisis werd gezegd: we gaan het helemaal anders doen, we gaan anders leven, minder consumeren, we gaan de natuur, de dieren en het klimaat respecteren. Die wensen zijn blijkens de krantenkoppen vergeten. Iedereen wil reizen, vliegen, naar terrassen, naar festivals. Men heeft het anderhalf jaar moeten missen en heeft er dus "recht" op. Het is een compensatie-economie: dubbel en dwars inhalen wat je een tijd niet kon doen. De raad krijgt talloze klachten over overvolle parken en

terrassen. De afdeling VTH is overbezet en het zwerfafval stapelt zich op. De verduurzaming van festivals en evenementen krijgt geen prioriteit.

Mevrouw **Schilderman** (D66) krijgt de indruk dat volgens de PvdD iedereen na de coronacrisis nog steeds alleen thuis moet zitten met een wortel.

De heer **Van Heuven** (PvdD) reageert dat duidelijk is geworden dat tijdens de coronacrisis de lucht schoner is geworden, dat er minder werd gevlogen en dat men meer rekening hield met elkaar. Nu wordt het recht opgeëist om zo veel mogelijk te consumeren omdat men het zwaar heeft gehad. Het stoort hem dat partijen in de raad zich druk maken over de grootte van terrassen en de vergunning daarvoor.

Mevrouw **Schilderman** (D66) wijst op alle ondernemers die hun zaak dicht hebben moeten houden vanwege corona. Vindt de heer Van Heuven dat zij dat nog maar even vol moeten houden?

De heer **Van Heuven** (PvdD) heeft al heel vaak aandacht gevraagd voor de donut-economie: zorg ervoor dat je voldoende economie hebt om iedereen een sociaal minimum te geven, maar houdt een ecologisch plafond in acht. De huidige compensatie-economie gaat dwars door dat ecologische plafond.

De heer **Van Steeg** (CDA) meent dat de uitbreiding van de terrassen er vooral op gericht is om de ondernemers te steunen na corona.

De heer **Van Heuven** (PvdD) wijst op omwonenden, die niet gevraagd hebben om een tijdelijk terras voor hun deur, dat ook nog eens vergroot is. Veel mensen klagen over geluidsoverlast en die klachten worden niet serieus genomen. Het draait niet alleen om horecaondernemers.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) is het niet eens met het geschetste beeld dat de hele binnenstad vol staat met terrassen. Het gaat niet alleen om het steunen van ondernemers, maar ook om ervoor te zorgen dat mensen elkaar veilig kunnen ontmoeten.

Het gaat de heer **Van Heuven** (PvdD) niet alleen om de uitbreiding van terrassen, waarvan mensen vinden dat ze daar recht op hebben. Hij wijst ook op het feit dat mensen weer massaal willen gaan vliegen. Een voorstel van de PvdD om fossiele reclame uit te bannen uit de openbare orde is van tafel geveegd.

De heer **Van Steeg** (CDA) meent dat de uitbreiding van terrassen er is om ondernemers te helpen om de situatie veilig te houden.

De heer **Van Heuven** (PvdD) reageert dat de ondernemers zelf ook uitbreiding eisen en dat mensen zich niet laten wegsturen als een terras vol zit. Ook in de parken eigenen mensen zich de ruimte toe, waarbij zij ook nog eens zwerfafval achterlaten.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) kan zich vinden in het betoog van de heer Van Heuven. Terrassen zonder vergunning worden uitgebreid en regels worden niet gehandhaafd. De Neude staat vol met fietsen van mensen die op terrassen zitten. Die verrommeling is niet wat je wilt in de stad.

De heer **Van Steeg** (CDA) vindt dat de schuld niet ligt bij ondernemers die vragen om uitbreiding van hun terrassen, maar vindt dat die verhuftering moet worden aangepakt.

De heer **Sungur** (DENK) begrijpt dat de heer Van Heuven vooral doelt op een gedragspatroon en steunt hem daarin.

De heer **Van Heuven** (PvdD) vervolgt dat de Voorjaarsnota meer dan ooit de mens centraal stelt. Veel mensen werden door de coronacrisis eenzamer, armer en ongezonder en dat moet bestreden worden. Maar recreatie brengt de natuur in gevaar. Dieren komen in de knel door huizenbouw, autoverkeer en grootschalige festivals. Het programma Duurzaamheid krijgt geen extra geld. De PvdD heeft een jaar geleden aan het college gevraagd in kaart te brengen welke gemeentelijke keuzes kunnen bijdragen aan een nieuwe zoönotische pandemie. Wethouder Verschuure heeft tot juli de tijd om de toen aangenomen motie uit te voeren.

In de Ruimtelijke Strategie staat dat het college in 2050 klimaatneutraal wil zijn. De vorige coalitie wilde dat in 2030. Dat is een vertraging van twintig jaar, terwijl er volgens de VN nog maar negen jaar tijd is om klimaatverandering tegen te gaan. De PvdD is enorm teleurgesteld in het klimaatbeleid van het college. In een brief van vandaag schrijft het college dat de schade van klimaatverandering in Utrecht tot 2050 kan oplopen tot 1,6 miljard of meer. De PvdD dient motie M112 "Klimaatneutraal en rap ermee!" in, met de opdracht aan het college om het doel vast te leggen dat Utrecht uiterlijk in 2030 klimaatneutraal is, voor deze doelstelling een helder en inzichtelijk klimaatbeleid te ontwikkelen met concrete en controleerbare tussendoelen, en dit plan inclusief financiële onderbouwing uiterlijk bij de Voorjaarsnota 2022 aan de raad voor te leggen.

De gemeentelijke begroting is afhankelijk van groei, terwijl groei geen oplossing is maar een probleem. Utrecht moet zich niet afhankelijk maken van groei. Het is tijd om het beeld te kantelen.

De heer **Sungur** (DENK) sluit zich aan bij de woorden die zijn gesproken over de nare gebeurtenissen van het afgelopen jaar. Met de Voorjaarsnota worden steunpakketten ingesteld voor sport, cultuur en evenementen. Er wordt geïnvesteerd in bestaanszekerheid van Utrechters en in ontwikkelingsopgaven in de stad, zodat betaalbaar wonen mogelijk wordt. DENK zal bij de behandeling van de Voorjaarsnota nader ingaan op deze thema's.

Vandaag legt DENK de nadruk op discriminatie en het effect daarvan op Utrechters. Door corona zijn de verschillen in de stad groter geworden. Het aantal Utrechters dat zich gediscrimineerd voelt schommelt tussen de 14% en 15%. In de laatste inwonersenquête was dit helaas gestegen tot 16%. Dat zou betekenen dat meer dan 7 van de 45 raadsleden zich gediscrimineerd voelt, meer dan de helft van alle GroenLinks-stemmers of meer dan alle VVD-stemmers. Ook het aantal meldingen dat bij Artikel 1 is binnengekomen, is fors gestegen: in 2020 waren dat er 237, terwijl dit in 2019 op 172 lag.

Discriminatie is een hardnekkig probleem dat zich voordoet op verschillende beleidsterreinen. Op initiatief van DENK heeft een onderzoek plaatsgevonden naar discriminatie op de woningmarkt. De resultaten waren schokkend. In 2019 heeft DENK de wethouder gevraagd om praktijktesten uit te voeren om inzicht te krijgen in discriminatie op de stagemarkt. Uit de resultaten blijkt dat je in Utrecht minder kans maakt op een stageplek als je huiswerkbegeleiding geeft in een moskee dan in een buurthuis.

Met al deze gegevens en ervaringen zou je zeggen dat de gemeente flink geld uittrekt om discriminatie en racisme aan te pakken. Helaas staat daar in de Voorjaarsnota niets over. Artikel 1 van de

Grondwet vraagt om gelijkwaardigheid, aanpak van racisme en discriminatie. Maar discriminatie maakt ook letterlijk ziek en raakt daarmee de volksgezondheid. Discriminatie sluit talent uit en dat is slecht voor de economie. Discriminatie laat mensen het vertrouwen in de overheid verliezen. Discriminatie ontnemt mensen een perspectief op een mooie en eerlijke toekomst. Als je mensen uit de criminaliteit wilt houden, hebben zij een eerlijk perspectief nodig op wonen, op een baan, op een gezonde en eerlijke toekomst. Dat gebeurt in Utrecht nog onvoldoende. DENK zal zich het komend jaar inzetten om racisme en discriminatie te bestrijden, gelijkwaardigheid te bevorderen en te strijden voor een eerlijk en rechtvaardig Utrecht.

Mevrouw **Sturkenboom** (Student & Starter) memoreert dat vorig jaar werd gesproken over de scenario's C en D. Nu, een jaar later, zijn er helaas nog steeds coronamaatregelen. Gelukkig gaat de samenleving nu weer open. In de afgelopen anderhalf jaar hadden mensen zorgen over hun financiën, over hun studies en over het verlies van een dierbare. Het digitale tijdperk nam een enorme vlucht, waardoor men elkaar toch kon ontmoeten. Een knuffel geven was echter niet mogelijk. Student & Starter heeft persoonlijke verhalen uit de stad opgehaald, heeft die gebundeld in "Utrecht Unlocked" en aangeboden aan de burgemeester. Student & Starter wil op een aantal punten nader ingaan.

Ontmoeten en wonen. Veel jongeren en ouderen hebben zich eenzaam gevoeld. Er zijn talloze mentale klachten gekomen. De eengezinswoning is niet meer de norm voor wonen. Het moet makkelijker worden om vormen als friendswoningen, splitsen/omzetten en coöperatief wonen te realiseren.

Gezondheid. Gezondheid is meer dan je niet ziek voelen. Mensen hebben mentale klachten, concentratieverlies, somberheid en depressiviteit. De gezondheidsverschillen blijken alleen maar groter te zijn geworden. Vroegsignalering bij schulden, een aantrekkelijke openbare ruimte om te bewegen, meer groen, laagdrempelige hulp zijn essentiële punten om dit tegen te gaan.

Toekomstperspectief. Veel jongeren tot 27 jaar en zzp'ers hebben recht op bijstand, maar durven de stap niet te zetten. Er is een grote groep die onder het sociaal minimum leeft. Het vinden van een stage is lastig, omdat ouderejaars studenten hun stage nog moeten afmaken. Eerstejaars kunnen daardoor niet aan hun studie of stage beginnen en moeten meer lenen met meer schuld als gevolg. Dit betekent een achterstand voor de jongeren.

Toekomstperspectief zit ook in duurzaamheid. De paragraaf in de Voorjaarsnota daarover is summier. Duurzaamheid is de komende jaren een van de grootste kostenposten voor de gemeente. Voor toekomstperspectief is handelen uit vertrouwen nodig, bij studenten, bij het toekennen van de Tozo, bij het inlassen van een schuldenpauze. De toekomst moet bepaald worden met Utrechters voor wie de toekomst er straks het meest toe doet.

De heer **Schipper** (SP) begint met het volkstuincomplex aan de Rijndijk, dat moet wijken voor het Lunettenpark, een groenverbinding met Amelisweerd. De huur van de tuinders is opgezegd. Op 1 april 2021 stelde het college zich op het standpunt dat het daar geen positie heeft om in te grijpen. De SP-fractie vraagt zich af waarom dit volkstuincomplex niet kan worden ingepast in de groene plannen van het college en roept het college op te zoeken naar een oplossing. Voorts wijst hij op het feit dat het college de verbreding van de A27 volledig heeft geaccepteerd. Dit wordt in de Ruimtelijke Strategie en in het Mobiliteitsplan als een voldongen feit gepresenteerd. Vorige week zei mevrouw De Koning in de commissie dat er misschien een strekt ter vervanging moet komen van de raadsvoorstellen. De SP-fractie zal de komende tijd hiertoe een motie indienen. Dan kan mevrouw Schilderman haar uitspraak dat ook D66 mordicus tegen de verbreding is met de

stemknop staven, hoewel het een D66-minister was die destijds de aanleg van de A27 erdoorheen drukte.

Mevrouw **Schilderman** (D66) meldt dat hier gisteren in de Tweede Kamer over gesproken is, waar steeds meer partijen tegen de verbreding van de A27 zijn. Zij neemt de uitnodiging van de heer Schipper om samen ten strijde te trekken graag aan.

De heer **Schipper** (SP) hoopt dat D66 voor de motie zal stemmen en zal het persbericht over de uitslag van die stemming graag schrijven.
Het college volgt de SP-fractie door de ozb te verhogen. Voor diverse colleges was dat lange tijd onbespreekbaar. Nu zegt D66-wethouder Klein dat Utrecht een welvarende stad is en dat de financiële pijn van de coronacrisis eerlijk verdeeld kan worden.

Mevrouw **De Boer** (GroenLinks) memoreert dat een ozb-verhoging ook in een college met de SP niet is gelukt, omdat je in een coalitie nu eenmaal met elkaar tot een programma moet komen.

De heer **Schipper** (SP) erkent dat dit een van de punten van de SP is die zijn gesneuveld in de coalitieonderhandelingen. Het is hem een raadsel waarom de afvalstoffenheffing, die vorig jaar al met 20% tot 25% is verhoogd, opnieuw wordt verhoogd. De SP-fractie zal een voorstel indienen om het eerlijke verdelen nog scherper neer te zetten.

De SP-fractie is blij met de lijn van het college om de stad niet de crisis uit te bezuinigen, maar juist te blijven investeren. Het college verwacht een eerlijke compensatie van het Rijk en maakt daarmee de Voorjaarsnota sluitend. Hopelijk komt deze verwachting uit.

De SP-fractie herhaalt de zorg dat de gemeente boven haar macht grijpt met de enorme ambities voor groei van de stad. Den Haag komt vooralsnog niet met geld over de brug voor de noodzakelijke investeringen.

Mevrouw **Schilderman** (D66) onderschrijft dat de gemeente meer taken uit te voeren heeft dan dat er geld komt uit Den Haag. Zij ziet dit juist als een oproep voor meer geld. Hoe kan dat geld volgens de heer Schipper het beste geregeld worden in Den Haag?

De heer **Schipper** (SP) vindt dat Den Haag tempo moet maken. De aanleg van infrastructuur gaat voor de huizenbouw uit en de boodschap moet dan ook zijn dat Utrecht het niet alleen kan. Tegelijkertijd vindt hij dat er wel heel veel dure plannen worden gemaakt.

Mevrouw **Schilderman** (D66) is het ermee eens dat het openbaar vervoer vooruitlopend op de woningen gerealiseerd moet worden. Er is echter ook een tekort aan betaalbare woningen. Stelt de heer Schipper nu voor om minder middelen in te zetten in openbaar vervoer?

De heer **Schipper** (SP) pleit niet voor minder openbaar vervoer. De ontsluiting van de wijken met openbaar vervoer is belangrijk, maar de beweging is juist andersom. De volgorde van de verstedelijking is belangrijk, maar je loopt tegen grenzen aan.
Afsluitend zegt hij dat er volgend jaar een meevaller van ruim € 100.000 in te boeken is, namelijk het fractiebudget dat de SP-fractie overhoudt en dat teruggaat in de gemeentekas. De SP-fractie zal weer een voorstel doen om de fractiebudgetten te matigen, zodat ook de fracties zelf kunnen bijdragen aan een eerlijker uitweg uit de crisis.

De heer **Van Deún** (PVV) constateert dat er geld tekort is, structureel 20 miljoen. Daarom laat het college de inwoners meer betalen door de ozb te verhogen. Het college rekent op inkomsten die nog niet zeker zijn, voert wat versoeringen door en doet tot slot een greep uit de kas door de kasstroom met 20% te verlagen. Dat levert een sluitende begroting op. De PVV-fractie kan daar niets aan veranderen. Zo werkt de politiek. De PVV-fractie wil enkele punten aankaarten.

De gemeente moet ervoor zorgen dat de huishoudportemonnee op orde is. Het college vertrouwt daarbij op een taskforce van geleerden en economen. Helaas voorspelde geen enkele econoom de vorige crisis of de gevolgen van corona correct. De economie herstelt zich zelfs zonder politiek herstelplan. Het college vindt bezuinigingen geen goede zaak, maar het maakt feitelijk geen keuzes en baseert zich op aannames. Het college rekent met een stijging van het accres van 1,5%, terwijl er stemmen opgaan om het accres de komende kabinetsperiode te bevriezen. Het college boekt dus geld in dat er nog niet is en doet dat ook met de compensatiegelden voor de coronacrisis. Dreigt financieel toezicht als die wensdenkerij niet uitkomt? Houdt het college daar rekening mee?

Volgens de PVV-fractie moet je realistisch beleid voeren. Het niet realiseren van projecten leidt tot enorme overschotten, maar omdat het college niet wil inzien dat de ambities onrealistisch zijn, blijft het geld in de meerjarenbegroting staan. De PVV-fractie stelt voor om projecten te schrappen of uit te stellen, zoals de Maliebaan, de Stadsboulevards of de verkoop van het Broesepand, evenals onrealistische ambities op het gebied van mobiliteit, klimaat en duurzaamheid.

De PVV-fractie maakt zich zorgen over de klimaatgekte in deze raad. Vliedschaamte, vleestwijfel en douchehuiver worden opgedrongen. Het is een schuldgevoel dat mensen elkaar aanpraten, volgens psycholoog Jeffrey Wijnberg. Aan angst is prima te verdienen.

De PVV-fractie staat voor lastenverlaging en zal daarom met een motie komen om op termijn de onrechtvaardige hondenbelasting af te schaffen.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) meent dat de jaarstukken een getrouw beeld geven van het gevoerde financiële beleid in het afgelopen jaar. De Voorjaarsnota geeft aan waarin en waarom de financiële realiteit afwijkt van de begroting voor 2021 en verder. De Voorjaarsnota geeft aan tegen welke ontwikkelingen de stad aanloopt en geeft inzicht in tekorten die zijn ontstaan door de opportunistische groeiraming. In de Voorjaarsnota staan structurele en incidentele knelpunten en tekorten op deelportefeuilles. De knelpunten ontstaan doordat de begroting niet in lijn loopt met de feitelijke groei van de stad. Als dat zo is, moet je anders begroten en de groei afschalen. Dat betekent: de ambities versoberen, de groei temporiseren, een knip aanbrengen tussen wat uitgegeven moet worden en wat uitgegeven kan worden en een deel van de begrotingsruimte niet volledig bestemmen, maar flexibiliteit inruimen. Op die wijze hoeft de burger niet te worden belast met een ozb-verhoging van maar liefst 12,1%.

De heer **Gilissen** (VVD) vraagt of er niet een goede analyse moet worden gemaakt van het feit dat er jaarlijks in Utrecht een overschot is.

De heer **Bos** (Stadsbelang Utrecht) kent de uitkomsten van die analyse al, maar denkt dat het goed is als de raad daar ook inzicht in heeft. Een goede suggestie dus.

De wethouder zei dat de ozb-verhoging maar om een paar tientjes per woning gaat, maar dat is niet waar. De feitelijke ozb is voor huiseigenaren in deze collegeperiode met 21,7% gestegen, honderden euro's per jaar. Elk jaar wordt de verhoging van de ozb gebruikt ter dekking van het financieel bestuurlijk falen van het stadsbestuur.

Stadsbelang Utrecht ziet een andere stad voor zich, een stad waar de menselijke maat centraler staat, waar wijken en buurten blijvend leefbaar zijn en waar mensen oog hebben voor elkaar. Een stad waar je betaalbaar kunt wonen, met betaalbare belastingen, een stad met voldoende ruimte om te leven, te werken, te genieten van de reuring en van de rust, een stad met oog voor alles wat groeit en bloeit en alles wat leven en waarde heeft.

De **voorzitter** geeft wethouder Klein het woord om namens het college te reageren.

Mevrouw **Klein** (wethouder) dankt de raad voor de inbreng en voor de schriftelijke vragen. Het college kijkt uit naar de inhoudelijke bespreking in de commissies en in het slotdebat over de Voorjaarsnota.

De heer **Gilissen** (VVD) merkt op dat hij twee vragen heeft gesteld aan de wethouder.

Mevrouw **Klein** (wethouder) heeft begrepen dat hierover in de commissies wordt gesproken.

Hierna sluit de voorzitter, te 12.23 uur, de vergadering.

INHOUD

1. Opening van de vergadering	Pag. 1
2. Vaststelling agenda	Pag. 1
3. Ingekomen stukken	Pag. 1
4. Bekrachtiging geheimhouding	Pag. 1
5. Notulen raadsvergadering, integrale voorbereidende vergadering en de stemraad van 20 mei 2021	Pag. 2
6. Notulen vragenuur van 29 april, 20 mei en 27 mei 2021	Pag. 2
7. Algemeen debat Voorjaarsnota 2021 c.a.	Pag. 2